

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

Universitätsbibliothek Paderborn

**Floremundi Raemundi V. Cl. Olim Consiliarii Regis
Galliarvm Ex Calviniano Catholici Synopsis Omnium hujus
temporis Controversiarum tam inter Lutheranos,
Calvinistas quam alios plurimos. Sive Historia ...**

Raemond, Florimond de

Coloniae Agrippinae, 1655

I. Dux Wirtenbergicus novam Fidei formulam conscribi jubet.

urn:nbn:de:hbz:466:1-10880

Anno M. D. XVII. Imperatoris permisso, inter duodecim Catholicos, & duodecim Protestantes Theologos instituta fuit disputatio: præsesque designatus Episcopus Spirensis, & Notarii quidam, qui Acta exciperent, & in arcula quadam, cujus unam clavem Catholicici, alteram Protestantes habebant, ad comitia asservarent. Adjuncti etiam quaterni ab utraque parte Principes: tum etiam si qui forte è Colloquutoribus decessuri essent, alii in eorum locum denominati. Quid multis? A Protestantium parte parturiebant montes, sed natus est ridiculus meus, cum æterna hæreticorū ignominia. Facto enim initio, Catholicici sibi cum Augustanæ Confessionis Doctoribus disputandi negotium datum agebant, ceteris omnibus sectis exclusis. Quare videndum ut utrimque designati rales sint quibus nihil ejusmodi possit objici. Se quidem omnes unam eandemque fidem profiteri, & idem per omnia sentire. Sic res dilata, & per dies aliquot acerrime inter ipsos disceptata fuit. Misera enim Augustana illa Confessio in Confusionem abire cœperat, uno hoc, alio aliud dicente. Porro è duodecim illis Augustanæ Confessionis Doctoribus, quinque secessionem fecerunt à septem protestati numquam se iis subscripuros quæ certi ipsorum collegæ de libro Arbitrio, de Justificatione, de bonis Operibus, de Sacramentis, & de Eucharistia conceperant, ut in quibus ab Augustanæ Confessionis textu longe admodum sit discessum, & ideo eosdem septem uti hæreticos privatim, inter se damnarunt, & illos septem ad anathemati suo subscribendum compulerunt, quo peracto cum spem haberent se concordés futuros in colloquio contra Catholicos, publice erupit, privatim facta septem virorum à quinque viris damnatio, & quinque illi à septem uti ab Hæreticis recedendo fugerunt è colloquio. Quamvis enim numero vincerentur, æque tamen pertinaces, post longam altercationem septem illis cedere coacti, & à suis ipsorum collegis & fratribus irriti, maledicti atque excommunicati fuerunt. Sed & septem illi quum ejusdem coloris homines in decessorum locum substituendos non reperirent, & ipsi ante conflictum receptui canentes, facilem Catholicis victoriam reliquerunt. Vix inde digressi, mordacibus & virulentis admodum scriptis murro sese insectati sunt, ut videre est ex iis quæ Nicolaus Amsdorfius & Nicolaus Galus contra Melancthonem & Brentium, qui è septem illorum numero fuerant, ediderunt, in quibus eos hæreticorum fautores, Zwinglianos,

Osiandrinos, qui Augustanæ Confessionis velum impiis suis & tetrīs erroribus prætexant, appellant. Habes exitum huius conventus, vel Comœdiæ potius, in quo Lutherani tamquam inepti histriones, omnium risui & ludibrio sese exposuerunt. Dicamus Oarumnosos Babylonis ædificatores! qui dum velut Cadmea illa progenies, inter se digladiantur, Catholicici unanimi inter omnes consensu (qui in sola Catholica Ecclesia semper reperitur) meliora expectant & optant, tam ridiculam quam miserabilem ambitioforum hominum divisionem considerantes.

DE CONCORDIA RELIGIONUM A Jacobo Andrea Smidelino tentata: & quæ circa eam in diversis Germaniæ locis evenerint.

CAPUT UNDECIMUM.
ARGUMENTUM.

- I. Dux Wirtembergicus novam Fidei formulam conscribi jubet.
- II. Eius auctor Jacobus Andrea, vulgo Schmidleius
- III. Eam circumfert, ab aliis receptam ab aliis expulsum.
- IV. Augustus Saxonia Elector Concordia librum approbat: quem Jacobus Andrea Constantinopolim ad Patriarcham mittit.
- V. Jacobus Andrea Lutheri filio Medico comitatus Wirtembergam proficiscitur, in magnum ibi periculum conjectus.
- VI. Concordia liber ab Augusto Saxonia Electore receptus, à Christiano ejus filio Calvinismum amplexo, reprobatur.
- VII. Martino Christiano, Calvinismus è Saxonia proseribitur, & Lutheranismus rursum stabilitur.
- VIII. Calvinista Saxonia ejiciuntur Aquigrani religio mutatur.

I. Ludovicus Dux Wirtembergicus, è Protestantium Principum numero unus, animadvertens Evangelicos, uti se nominant, tot factionibus distractos, non Catholicis tantum, sed Genentis etiam religionis læsclis nuper in lucem progressis risui esse, Doctores suos rationem aliquam faciendæ saltem inter Augustanæ Confessionis socios concordie comminisci jussit; Superintendentes suos non semel ita affatus. Quid nullusne omnino restat modus certum aliquid de controversiis illis ar-

siculis statuendi, ac concordia reducenda? ne adversariis nostris & inimicis, non sine causa inconstantiam nostram, levitatem, & divisionem videntibus, fabula ultra simus? Omnes enim qui hactenus fuerant habiti conventus & colloquia illum discordia ignem auerunt magis quam extinxerunt, singulis opiniones suas mordicus tuentibus. Non facile, inquit Chrysofomus de hæreticis loquens, *sententiam ejusmodi homines mutant. Quicquid venerit, numquam illi à suo discedunt proposito etiam si veritas lux clarissima ante oculos proponatur: ut quibus durum sit caput, collum ferreum, & frons area, ut Esaias dicit: eoque emolli non possunt.* Id certe in Novis nostris Evagelicis verissimū compertum fuit, apud quos omnes vix cœptæ actiones abruptæ, omnesq; cōventus sine ullo fructu soluti fuerunt. Quis enim non miserabilem illam confusionē dixerit, videns ab una eademque civitate jam hos ejici, illos vocari, mox rursus his expulsis illos revocari? ubi Magdeburgi accidit, ubi Heshusius Superintendens Senatus jussu de nocte in currum cū suis conjectus, & alio evectus fuit, eo quod doctrina ipsius Senatui per omnia non probaretur. Idem Ratisbonæ & alibi evenit. Quocirca hiis incommodis remedium adferre satagens Dux prædictus cum Jacobo Andrea, Theologiae Doctore & Academiae Tubingensis Cancellario egit, ut manū operi admoveret, & ex omnium religionum centonibus, unam aliquam bonam, si fieri posset, concinnaret.

II. Erat vero Jacobus Andrea raræ doctrinæ & magni ingenii homo, ac, si Lutheranis credimus, qui post Lutherum in Theologiae scientia facile secundas obtineret. Hic idem Mompelicardi cum Beza congressus, nec canitie nec calvitie ejus adduci potuit, ut amicam ipsi manum porrigeret, aut inter fratres locum daret. Sed & idem in conventu Wormatiensi visus fuit pallio aulicum in morem facto manicisque exornato indutus, cultro venatorio ad latus accincto, ut Rescius testatur. Tandem ambitiosus hic Faber, Snepfii & Brentii Junioris, collegarum suorum opera ad-jutus, librum procurit, quem *Concordia Formulam* inscripsit, quod eo omnes articuli comprehenssi essent, in quibus ille consensum inter Lutheranos introducere ac firmare volebat, sperans hac ratione se Catholicos quoque insecuturum. Est vero libro hoc in superiori Germania nihil tritius, Bibliorum fere magnitudine, & vernacula lingua cōscriptus, ut ab omnibus legi, & quid credendum sit, sciri posset. In hac ille tam Calvinista-

rum errores quam Catholicam fidem in quibusdā articulis damnat, optans inter alia, ut Deus horrendis tam Papistarum quam Calvinistarum blasphemis finem imponat. In multis vero liber hic à primis Protestantium fidei Confessionibus longissime discedit, ut notat *Harmonia Genevensis*. Speciatim quædam enarrare non possum, quod Latina lingua, quod quidem sciam, numquam liber ille sit editus. Veruntamen alii gnari Germanici idiomatis, interque hos etiam Saxo quidam plures novas hæreses, præter infinita mendacia, notarunt. Quid doctissimus ille Cardinalis Bellarminus hoc de libro sentiat, scripta ejus testantur. eandem Lindanus quoque scripto cui titulus est *Cōcordia discors*, refutavit. Sed & Sturmius novam quandam ad cælum viam monstrare nobis voluit, publicato anno M. D. LXXXVIII. libro, cui titulum fecit, *Media via*; qui tamen nequaquam effecit quo minus Argentoratum eidem libro Concordiæ multis post annis subscripserit.

III. Librum hunc à Smidelino eusum, Dux Wirtembergicus ad plerosque omnes Imperii Principes & civitates Augustanæ Confessionis circum-misit, nequaquam eodem vultu ubique receptum. Ex omnibus vero Principibus nemo faciliorem se præbuit quam Augustus Dux Saxonie Elector, qui operæ precium judicabat, *communi hac doctrina Formula* omnes Lutheranos, tot factionibus hæctenus distractos, colligari. Eundem librum amplexi sunt Ulma, Biberacum, Norlinga, Dunkel-spülum, Heilbrunna, & aliæ Sueviæ civitates, Principis potissimum Wirtembergici ipsis finitimi commendatione; uti & Argentina tandem, nimirum Anno M. D. XCIX. licet Scholæ illius quondam Rector Sturmius, cui Beza tantum tribuit, scriptis suis librum illum jam olim valde infamasset. At aliæ civitates tot mutationum pertæsa, Confessionis suæ inhærebant, tam librum quam auctorem irridentes. In illum circumfertur distichon perquam argutum:

R. habet Ausonium liber hic, R. habetque Pelasgum.

R. habet Hebraum, prætereaque nihil.

Hæc quorundam tergiversatio fecit ut auctor ipse rheda hinc inde circumvehi voluerit, *Formulam hanc Concordia* tamquam Palladium aliquod aut Arcam Federis circumferens, locis quibusdam magna cum gratulatione exceptus, aliis explosus, prout stultarum opinionum venti hos vel illos afflarant. Ille maximos minimos ubique præfere, rogare ut subscriberent, ne Collegiorum quidem

Rectori-